І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЛИПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 24, 1957 No. 140. VOL. LXIV.

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ПОПРАВКУ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

СЕНАТ ОДНОГОЛОСНО СКАСУВАВ ЗАКОН З 1870 РОКУ, ЗГІДНО З ЯКИМ ПРЕЗИДЕНТ МІГ КОРИСТУВАТИСЯ ВІЙСЬКОМ ПРИ ЗДІЙСНЮВАННІ ЗАКОНУ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Вашингтон, 22-го липня. — Сенат голосами всіх присутніх 90-ох сенаторів скасував закон із доби так званої „Відбудови" з 1870 року, згідно з яким президент ЗДА міг користуватися військом при здійснюванні закону про громадянські права. В дійсності скасування цих повновластей Президента — це перша поправка до урядового законопроєкту про громадянські права. Закон з 1870 р. збільшував можливість президента в справі втримування порядку в країні після громадянської війни. Скасування цього закону запропонували сенатори Вільям Ф. Новленд і Гюберт М. Гомфрі. Перший є провідником республіканської меншости в Сенаті і провідником бльоку двопартійних сенаторів, які підтримують урядовий законопроєкт про оборону громадянських прав. Сенатор Гомфрі виступав в імені демократів. Ця поправка має бути першим кроком до того, щоб демократичні опозиційні сенатори з південних стейтів могли прихильніше ставитися до законопроєкту про громадянські права. Президент Айзенгавер недавно заявив був, що він навіть не думає про те, щоб міг при допомозі війська змушувати південні стейти до здійснювання расової десеґреґації. Але південні сенатори побоювалися, що інший президент міг би користати з цього закону, якщо він не буде скасований. Тепер Сенат має в найближчому часі вирішити долю решти третьої частини урядового законопроєкту, в якій говориться про те, якими карами міг би уряд змушувати до охорони громадянських прав тих, які їх права порушують. Демократичний сенатор Клінтон П. Андерсон і республіканець Джордж Д. Айкен внесли поправку, щоб взагалі усунути цю третю частину законопроєкту скреслити. В ній дається повновласть генеральному прокураторові наказувати судити в звичайних судах, а не в судах присяжних, всіх тих, які порушуватимуть громадянські права. Судили б з звичайні суди порушників закону про право голосу, об'єднання шкіл, спортових майданів і транспортових засобів. Але більш поміркований сенатори заявляються за те, щоб звичайні суди судили тільки тих, які провинилися проти права голосу кольоровому населенню, а інших порушників закону мали б судити суди присяжних. Над цією справою заповідається гаряча дискусія і боротьба, бо бльок, який підтримує урядовий законопроєкт, не має одної думки в цій справі. Гадають, що треба буде зберегти хоч частину III-го відділу законопроєкту, бо про нього згадується при скасуванні закону з 1870-го року, яке Сенат вже ухвалив.

Палата збільшила платні поштовим працівникам на 12.5 відсотка

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 22-го липня „на пробу" вирішила збільшити платні понад 500.000 поштових працівників на 12.5 відсотка. Це збільшення платень коштувало б державну скарбницю 279.005.346 долярів річно. Кожний поштовик дістав би річно більше пересічно на 546 долярів. Але якби цей законопроєкт ухвалив Конґрес, то тоді треба б збільшити платні 1.000.000-000 інших федеральних урядовців, і тоді державна скарбниця мала б збільшені видатки на більш як один більйон долярів. Рішення Палати Репрезентантів є покищо тільки „на пробу", бо вона ще не голосувала над самим збільшенням платень. Прихильники цього збільшення домагалися, щоб повна палата нараджувалася над цим законопроєктом, але голова комісії не погоджувався на те, тоді більшість конґресменів вирішила, щоб таки нараджуватися над цією справою. Гадають, що той законопроєкт матиме більшість палати, але одночасно сподіваються, що Президент поставить „вето" проти цього законопроєкту і його не підпише.

Не буде конґресового слідства в справі вишколу в морській піхоті

Ню Йорк. — Американська Унія Громадянських Вольностей звернулася з закликом до Конґресу, щоб він перевів слідство в справі невідповідної поведінки під час вишколу рекрутів морської піхоти в Перріс Айленді, Південна Каролайна. Унія опублікувала в Ню Йорку і Вашинґтоні тексти зізнань 124-ох вояків морської піхоти, які перебули вишкіл в Перріс Айленді, і які були почесно звільнені з військової служби в часі від 1-го січня до 1-го травня 1956 року. Але голова Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів конґресмен Карл Винсон заявив, що його комісія не буде вести слідства в цій справі, бо вона була вже предметом давніших переслухань. Подібно сказав і голова Сенатської Комісії Збройних Сил сенатор Ричард Б. Расселл.

Спільна конференція призначила на оборону $33,759,850,000

Вашингтон. — Спільна конференція, складена з сенаторів і конґресменів, 22-го липня ухвалила, щоб бюджет оборони на 1958 р. виносив 33,759,850,000 дол. Ця сума є на 2,368,150,000 дол. менша від тої, чого домагався уряд в січні цього року. Але вона є на 197,125,000 долярів більша від суми, яку була прийняла Палата Репрезентантів, і на 774,379,000 долярів менша від видатків, призначених на оборону в Сенаті. Представник департаменту оборони заявляє, що „зможе працювати" з тим бюджетом, хоч в січні цього року він домагався більше видатків на оборону. Демократичні члени Конґресу не є вдоволені з заяв уряду, який давніше твердив, що зменшення оборонного бюджету — це небезпека для оборони країни. Оборонний бюджет розподіляється так: 1. На летунство — $15,-930,000; на армію — $7,264,-550,000; на фльоту — $9,866,-355,000; решта з загального бюджету призначена на аґенди департаменту оборони. Палата Репрезентантів має ухвалити цей бюджет на найближчій нараді, Сенат може це зробити, перервавши дебату про громадянські права.

101-ша дивізія — перша повітряна дивізія в американській армії

Порт Кемпбелл, Кентакі — Команда армії повідомляє, що армія ЗДА має новосформовану нову „революційну" дивізію, яка впродовж 4-ох годин може почати атомову війну. Такою дивізією є 101-ша дивізія, яка не складається з батальйонів і полків, тільки з п'ятьох бойових груп, які мають атомову зброю. Кожна бойова група має п'ять сотень, стан цілої дивізії виносить 13,748 вояків, але її бойовий стан буде на 450 крісів більший в порівнянні з давнішою дивізією, яка нараховувала 17,460 вояків. Впродовж найближчих двох років всі американські дивізії піхоти будуть повітряними дивізіями, в Форті Бреґґ, Північна Каролайна, вже переводиться реорганізація 82-ої дивізії на повітряну дивізію. Ця дивізія має всю модерну зброю, починаючи від винищувачів протилетунських керованих ракет, так званих „Шляхетних Джанів", а кінчаючи на радаровому приладі, який можуть обслуговувати два вояки, і який хоронитиме дивізію від всякої несподіванки.

Президент найменував комісію для передання стейтам функцій федерального уряду

Вашингтон. — Президент Айзенгавер найменував 20-го липня окрему комісію, яка має працювати в тому напрямі, щоб передати деякі функції федерального уряду стейтам, як про це говорив Айзенгавер на конференції губернаторів 24-го червня в Вільямсбурґу, Вірджінія. До цієї урядової комісії ввійшли три члени кабінету Роберт Б. Андерсон — найменований на секретаря скарбу на місце Джорджа М. Гомфрі, секретар праці — Джеймс П. Мічелл і секретар виховання і добродійности — Маріон Б. Фолсом, а також директор бюджетового бюра — Персівел Ф. Брандейдж і два дорадники Президента — Меєр Кестенбавм і Джан С. Браґдон та заступник асистента Президента — Говард Пайл. Ця семичленна комісія має співпрацювати з 10-членною комісією, складеною з губернаторів, і разом ці комісії називатимуться Спільною Федерально-Стейтовою Комісією Акції. Президент висловив надію, що ця спільна комісія почне працювати в найкоротшому часі, щоб стейти могли перейняти деякі функції федерального уряду при стяганні податків. Конференція губернаторів погодилася на пропозицію Президента, але одночасно деякі губернатори виявили сумнів, чи вдасться здійснити проєкт Президента, бо стейти не мають таких можливостей, як федеральний уряд, щоб могли займатися збиранням деяких податків.

Новий адміністратор Цивільної Оборони перейняв урядування

Вашингтон. — Колишній губернатор стейту Айова Лів А. Гойт 19-го липня склав присягу в Білому Домі як адміністратор Федеральної Цивільної Оборони і зараз після того був прийнятий на поширеній конференції кабінету президента Айзенгавера, на якій обговорювано цьогорічні вправи протилетунської оборони. Гойта вважають за енергійну людину, яка вперто йде до визначеної мети. Коли Гойт вступив був до університету стейту Айова в 1925 році, то зовсім не вмів плавати, але вирішив навчитися водного спорту і пізніше був капітаном плавацької дружини цього університету.

УСТ „Тризуб" прийнятий до Американської Професійної Футбольної Ліґи

Ню Йорк. — На річній конференції Американської Професійної Футбольної Ліґи в дні 20-го липня цього року в готелі „Говернор Клінтов" в Ню Йорку перша команда Українського Спортового Товариства „Тризуб" у Філадельфії набула членство Американської Професійної Футбольної Ліґи. За прийняття „Тризуба" було 7 голосів, проти один і один здержався від голосування. „За" голосували представники таких клюбів: „Гакоаг" — Ню Йорк; „Бруклгеттен" — Ню Йорк; „Поліш Фальконс" — Елизабет; „Гіспано" — Бруклин; „Портуґіз Футбол Клаб" — Ньюарк; „Ітелієнс" — Бруклин і „Джерзі Атлетік Клаб". Проти голосував представник „Уґрік" — Філадельфія, а представник „Ракетс" — Балтимор стримався від голосування. Крім „Тризуба" стала членом цієї ліґи „Понта Дельгата" — Фолл Рівер. Делеґацію „Тризуба" в складі 6-ох осіб очолював інж. Яремко.

Шерей, Рейнарович і Маркович дають концерт на „Союзівці"

Союзівка, Кергонксон. — Відомі із численних своїх виступів в Україні та на еміґрації наші оперові солісти Ганна Шерей (меццосопрано) і Лев Рейнарович (баритон) з Ню Йорку та піяністка Зоя Маркович з Філадельфії заповнили свій „Вечір арій, пісень, дуетів і музики" на Союзівці, вакаційно-відпочинковій оселі УНСоюзу, в найближчу неділю, 28-го липня. Концерт, на випадок погоди, відбудеться вечорі під вільним небом, а на випадок дощу буде в залі по полудні. У програмі арії з опери „Тарас Бульба" Лисенка, дуети з опери „Запорожець за Дунаєм" Артемовського та арії Шопена, Ліста, Степенка, Ревуцького, Фоменка, Гнатишина й інших, як також народні пісні.

ШЕФ ЕСПАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ НА ВІДВИДИНАХ В ЗДА

Еспанський міністер фльоти Феліпе Хозе Абарзуза переходить перед відділом почесної сторожі американських моряків на летовищі у Вашингтоні, куди він приїхав на двотижневі відвідини і розмови.

Нассер відкрив новий єгипетський парлямент

Каїро. — Президент Ґамаль Абдель Нассер відкрив в понеділок 22 липня ц. р. перший за його революційно-військового режиму „парлямент", зложений із 350 „послів", що їх дбайливо вибрав уряд з-поміж тисячів зголошених кандидатів. Щоб надати урочистого характеру тій події, заряджено тріюмфальний переїзд Нассера відкритим автом з колишнього королівського палацу при згуках 21-гарматного стрілу до будинку парляменту, де, замість колишнього престолу, поставлено тепер прапор Єгипетської республіки та символічні фігури в старо-єгипетському стилі, що зображають боротьбу за визволення. У своїй три-годинній промові Нассер говорив про повну перемогу Єгипту над „силами імперіялізму, колоніялізму і реакції". Він заповів збудування Асванської греблі власними коштами Єгипту впродовж 5-х років та закінчення земельної реформи, в ході якої досі розділено між безземельних 282,000 акрів землі з сконфіскованої у великих землевласників 800.000 акрів. Промову Нассера роздано в перекладі на чужі мови закордонним представникам в дипломатичній ложі. Допущено на те відкриття „парляменту" тільки одного американського журналіста, двох совєтських і кількох західноевропейських. Зате численний гурт становили журналісти з різних сателітних країн і комуністичного Китаю. У своїй промові Нассер не сказав нічого особливо важливого з ділянки закордонної політики.

Має бути проголошена федерація Сирії і Єгипту

Бейрут. — За твердженням добре поінформованих кіл в Ливані, президент Єгипту Гамаль Абдель Нассер має вже в найближчу п'ятницю проголосити федерацію між Єгиптом і Сирією. В найближчу п'ятницю режим Нассера святкуватиме 5-річчя скасування монархії в Єгипті. Проголошення єгипетсько-сирійської федерації має бути останнім успіхом Єгипту, дарма що такий акт приніс би направді Єгиптові — крім престижево-пропагандивної користи в очах арабських мас — мало дійсної користи. Річ у тому, що Єгипет і Сирія не мають спільних кордонів і вони переділені Ізраїлем. До того ж економічна структура обох тих країн зовсім інша і одна одній мало чим можуть допомогти в господарській ділянці. Проте ліві сирійські кола, які орієнтуються на просовєтську політику Нассера, віддавна пропагують федерацію з Єгиптом і навіть лівий сирійський прем'єр Сабрі ель-Ассалі вже рік тому заповів прилюдне впровадження до такого федераційного зв'язку. Єгипетські й сирійські емісарі намагалися втягнути в ту гру також Йорданію, але цьому перешкодила успішна контр-акція короля Гуссейна.

Англійські соціялісти ревідують своє становище у відношенні до ЗДА

Лондон. — За останніми публічними виступами лідерів англійської соціялістичної Партії праці, ця партія, яка до цього часу на кожному кроці займала демагогічне анти-американське становище, тепер раптом змінила позицію. „Все, що ділить нас від Америки, є зле, а все, що лучить нас із Америкою, — добре" — заявив голова англійської юнії рудокопів в найбільш промисловій частині Англії, Сем Вотсон. Вперше від часів існування Партії праці подібне становище зайняли також лідер партії, Ю. Гейтскелл і його заступник, Джеймс Ґріффітс. Закордонні коментатори добачують у цьому рішення соціялістичного партійного проводу в Англії вести надзвичайно обережну і делікатну тактику, щоб не відштовхнути тих англійських виборців, які перехилились на сторону соціялістів, голосувавши в останніх заряджених виборах у користь консерватистів. У 16-х округах в доповняючих виборах, які відбувалися від червня мин. року, показався виразний зріст шансів Лейбур Партії. Однак партійні діячі, які мають вже добрий досвід з химерними настроями виборців, лякаються, що шанси знову перехиляться в сторону консерватистів, якщо соціялісти вестимуть надто радикальну кампанію — своїм антиамериканізмом, націоналізаційною програмою та іншими радикальними плянами. Тому і в справі націоналізації соціялісти поводяться обережно, обмеживши свою заповідь до стального й транспортного промислу, а лідер скрайньої лівиці Енюрин Бівен „замовк" і не дратує своїми виступами публіки та не спричиняє ніяких внутрішньо-партійних спорів.

● **В Альжирі** арабські терористи підклали міну під поїзд, яким їхали м. і. 150 дітей на літні ферії до Франції. На щастя, міна, вибухши під паровозом, пошкодила його і зупинила поїзд, але не спричинила більшої шкоди і не поранила нікого з дітей. Цей замах використали Французи для гострого наталврування альжирських революціонерів.

ЗДА ДОМАГАЮТЬСЯ ДОКАЗІВ ДОБРОЇ ВОЛІ МОСКВИ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Вашингтон. — Коли говориться про роззброєння, то це не значить, що треба розуміти те слово в буквальному значенні; роззброєння — це винайдення такої дії в ділянці деперішнього збройного стану, яка поменшить небезпеку війни. — Так пояснив проблему роззброєння на вступі своєї великої промови державний секретар Джан Фостер Доллес, який виголосив її в понеділок вечером через усі американські радіо-телевізійні стації. Він ствердив, що це справа, яка безпосередньо стосується до всіх чоловіків, жінок і дітей і тому не можна звужувати її тільки до гурту фахівців, а перенести на широке форум громадянства. У дальших своїх ділових виводах державний секретар пояснив, якими шляхами змагає американський уряд до збереження миру: заходами, щоб розв'язати наболілі міжнародні спори, колективними пактами безпеки, підтримуванням гону окремих народів здобути собі незалежність, господарською допомогою тим менше розвиненим народам у широкому світі. Одним із способів збереження миру є також заходи в ділянці роззброєння. Пояснивши, що таке Лондонська конференція роззброєння, яка відбувається під авспіціями Об'єднаних Націй, як її Підкомісія у складі 5-х держав (ЗДА, СССР, Англія, Франція і Канада), державний секретар звернув увагу, що та Підкомісія нараджується від 1954 року. Але щойно в останньому часі вона подала деякі надії на успіх тому, що совєтський делегат менше використовує її для пропагандивних цілей та „почав говорити з дещо більшим реалізмом і меншою бомбастикою". Совєти нарікають, що Америка переговорює в Лондоні „надто помалу". Доллес звернув увагу, що демократична система завжди вимагає довшої процедури, ніж однобічні постанови диктаторів. Американський уряд мусить узгіднювати свої пропозиції і постанови в Лондоні з своїми союзниками, чого не потребують робити большевики у відношенні до своїх сателітів. Договір у Лондоні мусів би бути ратифікований Конґресом, тому точно в курсі справ Лондонської конференції перебуває сенатська підкомісія для справ роззброєння. Вже в квітні цього року державний секретар заявив був, що в справі роззброєння треба „докладно відміряти кожний крок і обережно ступати". Доллес підкреслив, що не можливо вірити большевикам на слово і тому порозуміння в Лондоні не може обмежуватись до списання паперового документу. Воно мусить охопити передусім докладно виготовлену систему міжнародної контролі. З'єдинені Держави готові піддати всю свою територію під таку контролю, якщо на те саме погодиться Совєтський Союз щодо своєї території. ЗДА є в постійному контакті з Канадою, отже під контролю піддала б уся північна Америка. Але найбільша небезпеку війни наражена Европа. Тому ЗДА стоять у найтіснішому контакті з НАТО. Порозуміння щодо роззброєння не могло б наразити у найменшій мірі безпеку Европи та поставити під знак запиту розв'язання проблеми об'єднання Німеччини. Про цю справу Доллес згадував кількакратно у своїй промові. З особливим притиском він вказав на найважливішу і найпершу ціль конференції роззброєння: виелімінувати небезпеку раптової і несподіваної генеральної атаки агресора. Для цієї цілі й служив проєкт Айзенгавера про „відкрите небо". В дальшому державний секретар пояснив, яких справ конференція роззброєння не є в силі розв'язати, взявши під увагу невдатні спроби давніших переговорів про роззброєння між двома світовими війнами та ще й перед першою світовою війною (наприклад, відсоткове відношення морських фльот), та в яких справах можна б порозумітися. Це останнє стосується особливо припинення дальшої продукції ядрового матеріялу, припинення на 10 місяців експериментів із ядровими бомбами та визначення максимум наземних збройних сил. Наприкінці Доллес заапелював до Совєтів, щоб вони ділом доказали свою добру волю, погодившись на мінімальні пропозиції, що їх висунули в Лондоні західні держави в справі роззброєння.

Ґомулка вірить у „вічність" польського комуністичного режиму

Варшава. — Польща ніколи більше у своїй історії не вернеться вже до капіталістичного режиму — заявив перший секретар польської комуністичної партії і фактичний диктатор нинішньої Польщі, Владислав Ґомулка, на прийнятті в честь північно-в'єтнамського „президента" Го Чі Мінга. Ті, які все ще думають про поворот до давніх часів — продовжував Ґомулка — не розуміють істотного глузду історії. Ґомулка виголосив свою промову не так для прославлення Го Чі Мінга, як радше у зв'язку з 13-ими роковинами проголошення так званого Люблинського уряду, що його московські большевики так само настановили в Люблині в 1944 році для Польщі, як вони зробили це в 1917-му році для України в Харкові.

В АМЕРИЦІ

● **Недавній перепис населення** виявив, що Ню Йорк має 7,771.000 населення, Лондон — 8,346.000, а Токіо — 8,471.000. Але щодо густоти населення, то Ню Йорк стоїть на першому місці, бо в ньому на одній квадратовій милі живе 24.750 осіб, в Лондоні — 12,000, а в Токіо 10,750. Площа Ню Йорку має 314 квадратових миль, Лондону 693, а Токіо — 7789.

● **Президент Айзенгавер** у понеділок вранці вернувся до Вашинґтону з своєї фарми в Ґеттисбурґу, Па., де разом із дружиною провів кінець тижня. В неділю, хоч була спека, Президент із дружиною був на Богослужбі в пресвітеріянській церкві, де сидів зараз за тією лавкою, в якій президент Линколи молився перед битвою під Ґеттисбурґом.

● **Геррі Герш** із Елизабету, Н. Дж., не може поставити свого нового авта в ґаражі, бо його син Геррі примістив там 5 вільшанок, що випали з гнізда і ще не можуть літати. Молодий Герш годує пташенята, а його сусіди допомагають йому в цьому ділі. Нове авто мусить стояти на вулиці.

● **На президента** новозаснованої Крайової Конфедерації Етнічних Груп у Вашинґтоні вибрано суддю Блера Ф. Гюнтера з Питсбурґу, який є головою ради Польського Крайового Об'єднання. До цієї Конфедерації належать 52 етнічні групи в ЗДА. Її завданням є добиватися „повного і справедливого визнання етнічних груп".

● **Оператор** Радіової Американської Корпорації Антоні Солґа і працівник телеграфічної аґенції „Вестерн Юніон" Семюел Ротбавм зізнали на конґресовій підкомісії для поборювання протиамериканської діяльности, що існувала можливість діставати довірочні відомості, які пересилалося телефонічно або телеграфічно.

У СВІТІ

● **У Дортмунді** в Західній Німеччині заарештовано 47-річного лідера забороненої неофашистської партії Фріца Доріса. Тому, що він не дотримав передумов, за якими залишено його на волі після засудження на 14 місяців в'язниці — його відіслано для відбування кари за: протизаконну спробу відновити гітлерівський рух в Німеччині, за образу канцлера Аденауера прирівнянням його до східньо-комуністичних лідерів і за шахрайство з одержанням державної допомоги у висоті 3,500 нім. марок.

● **„Сам" Гергард Айзлер** шеф східньо-німецького комуністичного пропаґандивного апарату, відповів на сторінках „Юнґе Вельт", органу німецьких комсомольців, на листа якогось відважного східньо-німецького студента, що висловив був такий сумнів: після смерти Сталіна оприлюднено, що він робив „помилки"; тепер оприлюднено, що Молотов — Каґанович — Маленков робили „помилки"; то чи не слід думати, що й теперішні керівники совєтської компартії „помиляються"?! Айзлер відповів, що окремі люди помиляються, але „партія" кореґує кожночасні помилки і стоїть понад її членами. Остання чистка в Кремлі породила багато таких „сумнівів".

● **З останнього тому Великої Совєтської Енциклопедії** встигли вже „вичистити" Дмітрія Шепілова, недавнього головного редактора московської „Правди", міністра закордонних справ та одного з секретарів Політбюра компартії СССР. Кожна чистка в совєтському апараті — це велика морока для редакторів совєтської Енциклопедії, які мусять щоразу „вимазувати" різні прізвища - гасла.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МОРАЛЬ У ПОЛІТИЦІ

Політика, як поняття, має багато всіляких інтерпретацій. Інтересно, що такої інтерпретації немає в Енциклопедії Брітаніка. Проте, в інших енциклопедіях і словниках потверджується те, що написане в Українській Загальній Енциклопедії, яка на слово „політика" дає такі виснення: 1) наука про державу, її устрій, завдання, засоби здійснювати їх, питання влади і боротьби за владу; 2) практична діяльність, що має на меті здобути владу в державі, або бодай вплив на владу; 3) в ширшому розумінні всяка діяльність, скерована на досягнення чогось у людському суспільстві (державі, громаді, товаристві тощо). До цих пояснень словник чужомовних слів Бойкова-Ізюмова додає ще й таке: хитрощі, підступ, шахрайство. Найширше демократичне розуміння політики — це твердження, що вона, себто політика, є головно „боротьбою за володіння над душами", бо щойно здобувши „душі", себто виборчі голоси, можна поступово змагати до здійснення відповідних цілей.

Якщо так розумітимемо політику, то мораль мусить грати в ній не меншу ролю, як розум. Наскільки бо важливіше здобути ці „душі" правдою і для добрих цілей, бо тільки так можна задержати здорові душі, ніж здобувати ці „душі" неперебірливо, також хитрощами, підступом і шахрайством.

На ці теми напрошується багато всіляких прикладів із моральної західньої політики у протиставленні до аморальної совєтської. Очевидно, що аморальною політикою можна здобути швидше всілякі хвилеві успіхи, але вони найчастіше так само швидко минаються, як швидко приходять. „Ізі камс — ізі ґовз" — кажуть американці. Аморальністю Гітлер малощо не добився найбільшого успіху в історії німецького народу, але саме того рішального „малощо" ніхто ще не здобув аморальністю і, мабуть, в найкращому інтересі людства і його цивілізації ніколи не здобуде.

Очевидно, що аморальність не є виключним політичним засобом диктатур. Тут і там вона проявляється і її практикується також у демократичних системах, але в них аморальність легше виявити і легше з нею скінчити. Линколн залишив нам клясичне твердження про те, що деяких людей можна обдурювати весь час, або всіх людей деякий час, натомість не можна обдурювати всіх людей весь час. Раніше або пізніше неправда таки виявиться.

Проблема моральности важлива у внутрішній політиці кожного народу та кожної групи. Нам, зокрема, мусить залежати на здоров'ї власних душ, без уваги на те, до якої партії чи групи вони належать. Очевидно, що це є людське тут і там „перетягати" також у внутрішній політиці, показувати в кривому дзеркалі своїх партійних противників, прибільшуючи їхні недомагання та применшуючи їхні заслуги, а з другого боку применшуючи свої недомагання, якщо їх уже взагалі признається, та збільшуючи власні заслуги. Але й на це нарід наш видумав доброзичливе прислів'я: „брешіть, куме, та міру майте".

Звертаємо на ці справи увагу тому, що у нас, в нашій внутрішній політиці, не завжди про цю міру пам'ятається. До якого безглуздя може довести втрата міри в міжпартійній полеміці, нехай послужить цитата з одного листа, що його написав до Редакції „самостійник В." із Сиракюз. У цьому листі, притоку до якого дало одне повідомлення в пресі, пишеться: „. . . для мене було б найбільшою втіхою, якби нарешті виздихала вся братія з УНРади, бо тоді український нарід позбувся б зрадників Української Держави . . . Нам треба українців з українським серцем і душею, а не таких москвофілів, як ним є УНРадівське збіговище . . ." — і так далі в тому дусі пише згаданий „самостійник", розаґітований ніким іншим, як самою українською неперебірливою кампанією проти УНРади. Читаючи такого листа, подиктованого, без сумніву, уявою про патріотизм, можна прийти тільки до висновку, що автор його є душевнохворий, а за цю хворобу відповідальні ті, що в своїй партійній полеміці і боротьбі не знають міри. Можна було б навести цілий ряд прикладів з друкованої української внутрішньої полеміки, зокрема хоч би *жалюгідну вихватку проти полк.* А. Мельника в одній з наших газет, які виснювали б цю „патріотичну хворобу", що велить сірому обивателеві старатися хлюпнути помиями на заслужену людину, або „молити Бога, *щоб УНРадівці нарешті виздихали*" — як сказано в цитованому листі. Кому, якому політикові і якій політичній групі може залежати на такій „душі" і на такому засліпленому ненавистю „патріотові"? А це далеко не одинокий випадок, бо приклади подібної ненависти до своїх політичних противників можна було б навести і з середовища, проти якого звернена ненависть „самостійника В."

Були в нас часи, коли навіть в книжках писалося, що „свинство ніколи не шкодить". Воно напевно шкодить, і то головно тим, що ним користуються. Натомість ніколи не пошкодить правда, чесність і моральність, якраз у політиці та політичній боротьбі.

ДОПОМОГА І ФОНДИ

У своєму зверненні до Конгресу 21 травня ц. р. президент Айзенгавер сказав, що безпека нашої країни і зміцнення миру у світі вимагають, щоб З'єдинені Держави Америки *посилили* в цілому світі заходи спільної безпеки. Саме для цієї цілі, для зміцнення миру і забезпечення вільного світу проти совєтсько-китайської і м п е р і я л і с тичної небезпеки уряд нашої країни має цілу програму так званої взаємної безпеки (мючуел секюріті) і веде в цьому напрямі не лише політичну акцію, але й велику акцію допомоги. Як сказав Президент у своєму зверненні, ЗДА зобов'язані не лише скріпити свої власні оборонні сили, але й допомогти скріпити сили приязних народів і забезпечити вільний світ проти політичних та економічних криз.

Таким чином визначено, що мир і свобода у світі залежать не лише від мілітарної сили, але й від економічних факторів. Саме з цим наміром піднести силу народів вільного світу ЗДА переводять велику допомогову акцію для піднесення менше розвинених районів, для втримання вищого стандарту життя у вільних країнах, для створення економічних обставин, які дали б змогу розвиватись народам.

У рамах програми взаємної безпеки, і в рамах тої ж таки програми на допомогу ЗДА видали вже десятки більйонів долярів. Ще перед ухваленням Акту Взаємної Безпеки (Мючуел Секюріті Акт — 1951 р.) в пляні Маршалла переведено величезну допомогу для країн вільного світу, а при цьому великих розмірів допомогову акцію для жертв війни. Такі міжнародні організації, як УНРРА чи ІРО, користувались передусім фінансовою базою ЗДА. Також і в теперішній стадії Програма Взаємної Безпеки обіймає не лише мілітарну розбудову вільного світу, але й дає високі фонди на чисто допомогово-харитативні цілі. В реєстрі видатків цієї програми маємо великі суми, видатковані на допомогу еміґрантам і втікачам, чи то у формі дотацій для ICEM (*Міжнародна організація для переселення з Европи*), чи на програму для втікачів (Ескейпі проґрем), чи на Фонд для втікачів Об'єднаних Націй, чи на допомогу дітям і інші цілі. Всі ці суми ідуть в десятки мільйонів долярів.

Хоч ці великі видатки на безпеку у світі і вдаряють по економіці цієї країни, свідомість відповідальности, яка падає на Америку в сьогоднішній важливий момент, диктує кожному американському громадянинові конечність цих видатків, які й покриваються з його кишені.

Це — своєрідна посвята пересічного громадянина вільного світу, який знає ціну свободи і хоче затримати її в цілому світі. З такою самопосвятою у формі фондів на *потреби* безпеки і допомоги зустрічаємось і в інших країнах світу. Саме існування такої установи, як фінансований державами вільного світу Уряд Високого Комісара для справ утікачів при Об'єднаних Націях, говорить, що у вільному світі існує повне зрозуміння для справ допомоги і безпеки. На терені Німеччини, де уряд Високого Комісара перевів головну акцію, у 1955 році видано близько пів мільйона долярів, а в 1957 році — майже мільйон долярів. На 1958 рік уряд Високого Комісара заплянував проєкт на суму 1,600.000 дол., головно в напрямі ліквідації таборів і побудови мешкальних об'єктів для еміґрантів.

Зрозуміння громадян вільного світу до справ загальної безпеки і загального добра слідне і в добровольчій акції допомоги. На терені ЗДА діє понад п'ятдесят урядово визнаних допомогових аґенцій, які займаються допомогою закордоном, тож і співдіють в акціях загальної безпеки і миру. Річне зіставлення діяльности цих аґенцій, переведене Адміністратором Міжнародної Кооперації (який завідує всією Програмою Спільної Безпеки) ,вказує, що в 1956 році ці добровольчі аґенції дали допомогу в різних країнах світу на суму майже 300.00.000 долярів, з чого 88.101.000 долярів готівкою. Ця велика сума ще більше підкреслює самопосвяту пересічного американського громадянина, бо всі ці фонди походять виключно з добровільних датків і пожертв окремих американських громадян.

Коли приглянутись цьому зіставленню, то побачимо, що найбільшу суму, майже 40.-000.000 долярів готівкою з-поміж п'ятдесяти добровольчих аґенцій зібрали і видали чотири жидівські допомогові організації. Це значить, що громадяни жидівського походження виявляють спеціяльне зрозуміння для справ допомоги.

Між цими добровольчими організаціями є і наш ЗУАДКомітет. Сума, подана при цій нашій організації у звіті за 1956 рік, становить 148.635 дол. Це дуже мала сума, коли зважити ще, що тут *головні фонди* — це звороти заборгованости наших еміґрантів за кошти переїзду до ЗДА — значить не фонди на допомогу. Це тим прикріше, коли зважити, що громадян українського походження є таки велике число у ЗДА і потреби українських еміґрантів і втікачів неспівмірно більші, ніж у інших народів.

Всі пляни і всі проєкти не лише в ділянці допомоги чи загальної безпеки, але й в кожній ділянці не варті нічого, якщо за ними не стоїть міцна фінансова база. Лише сильна фінансова база ЗДА забезпечує добробут у країні і безпеку у сьогоднішньому непевному світі. Треба б ці міри перейняти і нам, та вести не лише нашу допомогову акцію, потреби якої щораз більше зростають з уваги на поширення нашої допомогової діяльности на терени поза залізною заслоною (Польща, Юґославія), але й нашу політичну акцію. Вона зобов'язує всю нашу політичну еміґрацію і слід вести її на тій фінансовій базі, яку можемо осягнути тоді, коли кожний українець у вільному світі виявить зрозуміння, що для добробуту і для спільної безпеки, а тим самим і для кращого майбутнього нашого народу треба самопосвяти з власного таки бюджету.

Т.

КНИЖКА Й ЧАСОПИС — НАЙНЕОБХІДНІШІ В ДОМІ ЛЮДИНИ

ФАЛЬШИВИЙ МІТ ПРО ЖУКОВА

Під кінець останньої світової війни головнокомандувач американських військ ген. Д. Д. Айзенгавер і головнокомандувач совєтської армії, яка ввійшла до Берліну, маршал Георгій Жуков, зустрілись і впродовж кількох місяців співпрацювали у справах військового управління на окупованих теренах Німеччини. Два високі старшини, пов'язані спільною професією, з титулу своїх тодішніх обов'язків часто зустрічались. Жуков супроводив Айзенгавера в його коротких відвідинах у Москві. Сам не скористав із запрошення відвідати ЗДА, що його дістав був від през. Трумана під час Потсдамської конференції, бо поважно захворів. А коли видужав — американсько-совєтські взаємини вже сильно погіршали, вибухла „холодна війна" і большевики не цікавилися вже подорожами своїх вельмож до західнього світу. Зрештою Жуков перестав грати визначну ролю в совєтській ієрархії, бо Сталін, злякавшись його популярности, відсунув його у тінь, виславши на підрядне становище команданта Одеської військової округи.

Щойно після смерти Сталіна Жуков знову виринув, цим разом як найавторитетніший репрезентант совєтських збройних сил, який ступнево робив і політичну кар'єру. Він став спершу кандидатом на члена Центрального Комітету компартії, згодом членом ЦК, а після останньої чистки в Кремлі — членом Президії компартії СССР. У часописах появились вістки, які звучать логічно, що перемогу над суперниками з-поміж „старої ґвардії" большевиків Хрущов завдячує у великій мірі Жукову, який своїм становищем так вплинув на більшість членів центрального комітету, що вони заявились за Хрущовим, а не за Каґановічем-Молотовим-Маленковим.

Знаючи про персональне знайомство Жукова з Д. Д. Айзенгавером з часу війни і безпосередньо після неї, Москва намагалася експлуатувати цей факт політично в період „співіснувальних" залицянок. Таким чином на конференцію „на вершинах" у липні 1955 року поїхав до Женеви із Хрущовим та Булґаніним також Жуков. Відомо, що та конференція скінчилась *повною невдачею, бо* принесла у висліді тільки баламутство: міраж „відпруження" міжнародної ситуації внаслідок хрущовських усмішок. Але факт, що ні одна із справ, що були предметом нарад у Женеві, не знайшла своєї конструктивної і позитивної розв'язки, знову загострив міжнародні взаємини. Ще більше спричинилась до цього загострення невдача англійсько-совєтських нарад під час відвідин Хрущова й Булґаніна у Лондоні, політика СССР на Середньому Сході та масакра на Мадярщині.

Очевидно, що Георгій Жу*ков, як видатний член* большевицької верхівки є не тільки морально відповідальний за її вчинки, але й брав і бере безпосередню участь у вирішуваннях таких справ, які найближче стосуються очолюваного ним ресорту військових справ. Це стосується в першій мірі таких кардинальних справ: насичування Єгипту і Сирії совєтською зброєю, погрожування Англії бомбардуванням під час англійсько-французького походу проти Єгипту, погрожування висилкою „добровільців" на догомогу Єгиптові та переведення масакри на Мадярщині совєтськими танками. Ні одна з цих і подібних багатьох інших справ, найбільш ворожих Заходові ,не могла відбутись без виразної згоди і співпраці Жукова. Жуков, приймаючи військові паради й дефіляди в СССР, став наче символом сучасного совєтського мілітаризму. Висилаючи Жукова в різні „аполітичні" відвідини за кордон (напр., до Індії), керівна комуністична кліка в Москві свідомо цим підкреслює, що має за собою армію. І навпаки, Жуков, виступаючи в ролі військово-політичного репрезентанта СССР, маніфестує свою повну солідарність з панівним московським режимом та його імперіялістичною політикою.

А все ж у частині американського і міжнародного громадянства наче б загніздилась фальшива думка про якусь окрему „примирливість" Георгія Жукова. Головним джерелом цієї леґенди стали куртуазійно-прихильні до особи Жукова завваги Д. Д. Айзенгавера в його книжці „Хрестоносний похід в Европі" і згадка, що, „на жаль", Жуков не міг скористати з запросин відвідати Америку. Американці затямили, що між Айзенгавером і Жуковим велося спорадичне листування до квітня 1946 року і що це листування — як виявив був сам Президент, — відновилось на весні 1955 року, в добі „співіснування". Проте, Президент не підхопив тоді, у 1955 році, виразної тенденції большевиків — використати персональні зв'язки з Жуковим для якихсь політичних розмов. У пресі появились були вістки, що державний департамент мовчанкою зареаґував на зовсім виразні під час Женевської конференції в липні 1955 р. натяки большевиків запросити Жукова приїхати з відвідинами до ЗДА. Преса правильно коментувала тоді, що не видно, якій політичній цілі мали б служити такі відвідини, коли Хрущов і кумпанія є виразно проти ліквідації причин міжнародних спорів.

Заява през. Айзенгавера під час його останньої пресової конференції минулої середи, в якій він признав можливість „користи" з теперішньої такої візити і не бачив ніякої „шкоди" з такої візити, була величезною несподіванкою для політичного світу в Америці та поза нею. Сам Президент правильно назвав Жукова „переконаним комуністом" і посередньо порівняв його з людьми, які не всилі второпати, що сонце гаряче, а земля кругла. Твердження Жукова, на яке покликався Президент у своїх згадках про червоного маршала, начебто комуністичний світогляд — „ідеалістичний", *а демократичний* — „матеріялістичний", найкраще характеризує Жукова, як большевицького фанатика з дуже обмеженими здібностями відрізняти добро і зло. Не було досі найменшого натяку, щоб Жуков в будь-якій справі міжнародного значення забрав становище примирливіше, аніж інші „колективні диктатори". Коли ж тепер Жуков і грає більшу ролю, як раніше, ставши одним із 15-х членів Президії компартії, як єдиний в ній репрезентант збройних сил, то цей факт свідчить хіба тільки про зріст поваги мілітаристичного й імперіялістичного чинника в совєтській політиці, а не навпаки.

Теоретично Президент має рацію, говорячи про потребу використовувати всякі можливості для закріплювання миру, і про те, що з розмов із кожним високим представником ворожої держави „може вийти щось корисне". Але практично, оцінюючи нинішню ситуацію в Москві з тих знань, що їх мають усі ті, які вийшли з уярмлених Москвою країн, годі добачити будь-які елементи „користи", що її могла б принести справі визволення народів і закріплення дійсно тривкого світового миру візита американського секретаря оборони Чарлза Вилсона в Москві чи візита Георгія Жукова в Америці. Прийшло б найвище ще одно баламутство для публічної опінії і ще одна нагода для совєтської пропаґанди.

Дмитро Бучинський

КРИЗА АТЛАНТІЙСЬКОГО СВІТУ

Це — тема VI Конгресу Европейського Центру Документації та Інформації, що відбувся в днях 17-19 червня ц. р. в еспанському Ескоріялі. Хоч самий Центр установа, так би мовити, приватної ініціятиви, але в Еспанії має вона позитивну опінію, співпрацює з різними міністерствами, в її імені часто виступають дуже поважні й авторитетні особливості, а найважливіше, що вона є в постійному контакті з різними високопоставленими особами і навіть урядами різних европейських і американських держав. Вже три роки підряд на цих конгресах буває присутній хтось з українців. В цьому році українська делеґація була заступлена п. Ярославою Стецько і п. Володимиром Пастущуком. З інших поневолених народів була заступлена Мадярщина й Словаччина.

В VI Конґресі взяло участь понад 300 осіб, між ними міністри, сенатори, члени парляментів, генерали, професори університетів, амбасадори, консули, політики, економісти. Цікаво, що цього року на конґрес приїхав з Мюнхену директор радіо „Вільної Европи", але до його появи американська делеґація поставилася цілком неґативно і він почував себе відчуженим, осамітненим і, можна навіть припускати, тихенько бойкотованим. Друге цікаве явище, що американська делеґація на цьому Конгресі, дуже рухлива, незвичайно аґресивна і бойова, твердо обстоювала політику визволення поневолених Москвою народів. Коли б такий дух панував в Об'єднаних Націях, то з московського імперіялізму вже давно не було б і сліду. Американцям додержували кроку еспанські господарі. По стороні еспансько-американських партнерів бачили ми Австрію Бельгію, Голляндію, Швайцарію. Німці держалися холодно, розраховано, може навіть занадто невтрально. Були заступлені також Англія Франція, Швеція та рад інших країн. Це не була випадковість, що першу доповідь на пленнарному засіданню в и г о л о с и в а м е р и канець Джеймс Вирнгем на тему: „Непорозуміння між Европою і З'єдиненими Державами Америки", не випадковим його співдоповідачем та коментатором був також американець Вільмур Кендар; не випадок, що за американцями рішучо стали еспанці, і без помилки можна сказати, що ця тема вже не зійшла ані з порядку дня, ані з триденних дискусій, хоч говорили ще й інші делеґати.

Хвилинами с т в о рювалось враження, що зудар старих і нових ідей дійшов уже до своєї кульмінаційної точки, що англійський і французький колоніялізм відживає свій останній час, а перемогла демократія із своєю свободою людини.

Вирнгем і Кендар у своїх доповідях рішуче засудили всякого роду імперіялізм, англійський і французький колоніялізми, вважаючи їх за головну причину кризи в Об'єднанні. А т л а н т ійського Пакту. Американська постава знайшла прихильний відгук серед переважної більшости присутніх.

Перший зареаґував депутат французького п а р л я м е нту Едмонт Мішелат, який намагався переконати присутніх у н е п р а в ильності американських поглядів, підкреслюючи, що доповідачі не здають собі справи з того, що саме англійський і французький консерватизм здібний привести до порозуміння у світі. На допомогу французові прийшов шведський делеґат Гисср, який намагався переконати, що тільки Англія і Франція можуть успішно протиставитись Москві і Китаєві, обґрунтовуючи своє твердження к о н с е р в а тивним досвідом. Але цей виступ також не мав ніякого успіху. Французи намагалися рятувати ситуацію виступом неґра, члена Ради Французької К о л о н і яльної Унії, де Лонда, який вказував на великі добродійства колоніялізму, спеціяльно французького, проте, і цей виступ не зустрів апробати приявних.

Американську тезу перший боронив ректор університету в Ґранаді Санчез Аґеста, засуджуючи колоніялізм, як імперіялістичну ідею, але схвалюючи історичний еспанський колоніялізм, який — твердив він — був місійним колоніялізмом, що опікувався народами до того часу, поки вони доходили до самостійної дозрілости, і тоді давав їм повну державну свободу. Він підкреслив, що Еспанія своє історичне завдання сповнила, давши повну свободу своїй останній колонії Марокко.

Завершила дебати Конгресу надзвичайно цікава промова бувшого міністра закордонних справ Еспанії, Альберта Мартіна Артаха, який на вступі сконстатував, що большевизм і комунізм — це нові форми старого московського імперіялізму, з яким світ мусить звести остаточний бій. Щоб цей бій виграти — сказав він, — треба до нього приготовитися, виелімінувавши все внутрішнє зло, усунувши всі перешкоди і озброївшись християнськими ідеалами. Артахо звернув також увагу на арабський світ, оцінюючи його як дуже поважне заборолo проти Москви і називаючи природним союзником Західнього Світу вже з тієї причини, що араби — релігійні фанатики. Арабів — доказував він — не треба знеохочувати е к о н омічними кризами, а, навпаки, їм треба допомогти, торгувати з ними, трактувати їх за рівнорядного партнера, і тоді вони будуть певним і солідним союзником. Артахо недвозначно схвалював пляни й політику президента Айзенгавера і велику увагу звернув на незвичайно важливий фізичний і моральний потенціял поневолених народів. А поневоленими народами вважає він не тільки народи сателітних країн, але всі поневолені в Совєтському Союзі народи, що так жертвенно вже сорок років борються за свою державну незалежність. На першому місці згадав він Україну.

В дусі доповіді б. міністра Артаха ухвалено резолюцію.

Мадрид.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(21)

Ромко глянув на годинник. Доходила 9-та. Ще хвилинка, і Стефа вийде!

— „Не сподівається мене тут бачити! Але зрадіє! І добре, що я нічого не говорив батькам. Перш усього вони не знають і не можуть знати про моє знайомство з Кремером, а відтак . . . я мушу про все здавати звіт меценасові".

І того ж вечора, коли Ромко довідався про звільнення Стефи, він пішов до меценаса. Хоч радість припняла йому крила, він ішов поволі, спокійно й кілька разів звертав у бічні вулички, щоб перевірити, чи хто за ним не слідкує. Ні, не слідкував ніхто. Окружною дорогою дійшов до мешкання меценаса й, на превелике щастя, застав його вдома.

Як завжди, завіси прислонювали вікна й стишували гамір міста, а за бюрком, закиданим газетами, журналами й записками, сидів меценас.

— А-а-а, вітайте пане амбасадоре! — як звичайно, пожартував меценас, вітаючись з Ромком. — Дуже радий вас бачити. Що ж там нового у ворожій дипломатії?

— Саме вертаюся з маленької перекуски, на яку зволив попрохати мене міністер війни Кремер, — відповів тим самим тоном Ромко. — І зараз же, а це вважаю за свій обов'язок, хочу про вислід повідомити пана президента.

— О, екцеленціє, ви надто ласкаві! — засміявся меценас. — Щоправда, так пізно я ніколи не приймаю, а по 7-ій вечора дуже рідко говорю про державні справи, але тільки для вас зроблю цей виїмок.

Ромко вигідно розсівся в кріслі й усміхнувся. Меценас сперся на спинку фотеля.

— Бачу радісну усмішку на вашому обличчі і чую запах алькоголю в кімнаті.

— Не думайте, пане президенте, що перше є наслідком другого.

— Надто добре вас знаю, екцеленціє, щоб так думав, повірте!

Ромко не видержав, нахилився над бюрком і поклав свою руку на рамені меценаса.

— Ви не уявляєте, меценасе, який я щасливий! Завтра ранком Стефа буде вдома.

— Хто? Стефа? Серйозно?

— Так, Стефа! Це саме сказав мені тепер Кремер. Дав на підпис надкомісарові Фільдінґові її звільнення, і той, звичайно, підписав.

— Чому, звичайно?

— Ну, бо так зреферував її справу Кремер.

Меценас задумався:

— Ага! — сказав по хвилині поволі, протяжно.

Ромко здивовано глянув на нього.

— Не розумію вас, меценасе. Ви, щось бачу, невдоволені з цього . . . Чи я може . . . зробив якусь . . . дурницю?

— Ні, ні! — рішуче заперечив меценас. — Ви не зробили дотепер ніякої дурниці, не в тому річ. Тільки, знаєте, заскочила мене гра Кремера.

— Гра Кремера? — здивувався Ромко. — Тепер я з черги не розумію. Яка гра?

Меценас відповів питанням:

— Він говорив вам, чому він звільнив Стефу?

Ромко хитнув поволі головою:

— Так, тепер усе ясне . . . Він нібито зробив це все для батьків, для мене, а по суті . . .

Меценас докінчив:

— А по суті має тепер вас в руках і при помочі звільнення вашої сестри, чи радше безперервної загрози арештування її, старатиметься витягти з вас усе можливе й неможливе.

Ромко покрутив головою.

— Дозвольте! На те, щоб витягати, треба двох: одного, щоб витягав, а другого, щоб дозволив з себе витягати.

— Справедливо! — погодився меценас. — Та все ж таки я не думав, що Кремер така хитра штука.

Ромкові пригадалася хвилина, коли Кремер був для нього „близькою людиною", і він закусив губи.

Меценас встав з фотелю і почав ходити по кімнаті.

— Треба придумати плян, що зробити зі Стефою! — сказав по хвилині. — Так її залишити годі, бо вона буде дуже невигідна під цю пору для нас. Вони ж знають про неї усе, „наш приятель" добре їх об'яснив. І поти, поки вона буде на шахівниці, доти ми будемо в дуже невигідному положенні. Тим більше . . . гм . . .

Ромко запитливо глянув на меценаса.

— Тим більше, що? — спитав по хвилині.

Меценас не відповів.

Сонце світило, вулицею поспішали люди, їхали авта, всміхалися одне до одного знайомі.

У відчиненій брамі тюрми стояла Стефа.

Прижмурила злегка очі й дивилася на вулицю. Була в тій самій рожевій суконці, в якій тоді, вночі, пішла з аґентами. В правій руці тримала маленький клуночок і неначе вагалася, кудою іти.

Ромко поволі підходив до брами.

Очі Стефи широко розкрилися, у них загорілись вогники нетасної радости, і вона витягнула до нього руки:

— Ромко!

Ромкові кортіло пригорнути її сильно-сильно. Але вулицями поспішали люди, сонце несамовито ясно світило, і він не хотів звертати уваги на себе. Вони ж були під брамою тюрми.

Швидко взяв її під руку, і вони пішли.

Рука Стефи була м'яка й тепла. Стефа звернула свої очі до Ромка й трохи схвильовано спитала:

— Ти знав, що я сьогодні вийду?

— Так! — хитнув головою Ромко.

Ярослав Падох

ПАМ'ЯТІ СУДДІ Й ВОЯКА

В роковини смерти бл. п. д-ра Гриця Лучаковського

Вже здавна збираюся сплатити борг належний пам'яті цікавої і заслуженої людини, яка з однаковою відданістю служила двом, здавалося б таким далеким від себе, справам: праву і війні; яка своєю появою нагадувала стару барокову козацьку гравюру, що зображувала суддю сотенного чи полкового, з кодексом в одній і шаблею в другій руці, і яка здається народилася й жила на те, щоб пригадати Мазепину правду, що „през шаблі маєм права". Химерна доля невправного чорнороба та залізнілого студента не дозволила мені зробити це вчасніше, тому беруся до цього ось аж у шості роковини смерти бл. п. д-ра Гриця Лучаковського з ясною метою: не дати нашій громаді, зокрема нашим правникам і воякам, заскоро забути цього дуже заслуженого і водночас такого типового не тільки для давніх козацьких часів, правника і вояка. Адже ж навіть єдиний правничий збірник „Правний Вісник" забув, очевидно не хотячи, згадати про нього...

Бл. п. д-р Гриць Новіна Лучаковський, був наскрізь барвистою й інтересною постаттю. Народився 13 вересня 1892 року в невеличкім галицькім містечку Обертині, звідки скоро вибрався у ширший і цікавіший світ старих княжих столиць Львова і Перемишля. Його батько Віктор, що початково суддював в Обертині, а згодом у Перемишлі, був нащадком старого шляхетського роду, від якого перейняв його гордість і сміливість. В часі відомих галицьких виборів він наказав арештувати місцевого старосту-поляка за виборчі шахрайства і звільнив його щойно на безпосередній наказ із Відня. Родинна хроніка Лучаковських не записала, яким дивним чудом зберіг після цього її войовничий член своє суддейське місце і — власну свободу. Адже ж це було нечуване зухвальство у всьому всевладному польському царстві австрійської Галичини.

Після ранньої смерти батька й повторного подружжя матері Гриця Лучаковського з братом ІІ першого чоловіка, д-ра Костя Лучаківського, життя Гриця проходило у Львові і то в самому осередку тодішньої провідної верстви галицької України. Мати Гриця Лучаковського Олімпія з Курівців була одною з провідниць українського фемінистичного руху, а вітчим був професором єдиної на той час української (т. зв. академічної) гімназії у Львові, автором шкільних підручників, й співосновником Українського Педагогічного Товариства, пізніше перезваного на Рідну Школу. Дуже вчасно включився Гриць Лучаковський у стихію національних емансипаційних змагань галицьких українців. Як студент права львівського університету, він брав активну участь у боротьбі за украінізацію університету, був співосновником спортового товариства „Україна" і її передовим грачем копаного м'яча, членом січової організації, того безпосереднього передвісника УСС, й активним учасником всіх національних акцій тодішньої бунтівничої галицької столиці.

Після вибуху війни в 1914 році його покликали найперше до аристократичного, артилерійського полку, в який його приділено завдяки його шляхетському походженню. Та там він не загрів довго місця. Швидко програв у карти коня, якого в той час кожний офіцер сам мусів собі придбати, і ще скоріше опинився у 95-тім чортківським полку піхоти, де став інструктором ще мало на той час відомої зброї — кулеметів. Як спец цієї зброї він перейшов всі фронти першої світової війни від Ковля, де здержуючи брусіловську офензиву ґвардійського царського полку, до ріки По на італійському фронті; де, власноручно здобув прапор, хоч ранений останнього дня війни, зорганізував й озброїв цілий поїзд здемобілізованих галицьких селян і привіз їх зі зброєю додому.

Під час війни відзначався великою бравурою, яка принесла йому всі можливі цісарські відзначення за хоробрість й яка водночас не дозволила йому зробити старшинську кар'єру, бо яким він був на фронті в обличчі ворога, таким був і в запіллі та в відношенні до своїх зверхників: гордим і непокірним і зовсім недбаючим про підвищення і похвали. Поручником він закінчив світову війну, поручником вернувся з визвольних змагань, поручником залишився і після кампанії в рядах І Української Дивізії УНА. Здобувши російський бойовий прапор, Покійний не віддав його вищій команді, хоч був би за той подвиг одержав одне з найвищих відзначень, але сховав його собі на пам'ятку свого воєнного щастя, бо що без нього варта вояк, розказував при вині товаришам походів. Той прапор мав Покійний зі собою ще на еміґрації в Німеччині, може він десь зберігається в далекій Австралії, де д-р Лучаковський помер від крововиливу в мозку 21 червня 1951 року.

Після війни Гриць Лучаковський закінчив раніше розпочаті правничі студії і коротко працював як адвокатський практикант, а згодом перейшов до суду, де був спочатку повітовим суддею в Болехові і по тому окружним суддею у Перемишлі. В роках першої еміграції Покійний став суддею найвищого суду Генеральної Губернії в Кракові і головою Об'єднання Українських Правників, де ми зустрілися при праці, а після відвороту большевиків вернувся до рідних сторін і став президентом Окружного суду в Золочеві. В 1939 році став на короткий, хоч як же важливий час, посадником Перемишля і на тому пості допоміг багато землякам, які масово переходили кордон коло Перемишля, зрікаючись большевицького „визволення". Ще довго після того посадникування Гриць Лучаковський не без явної гордости згадував про те, як то йому повелося відсвіжити родову традицію, що оце після майже п'ятсот років нащадок роду Лучаковських знову порядкує у княжому Перемишлі. Старі бо земські акти перемиської землі записали під Р. Б. 1472 активність на перемиськім ґрунті субкамерарію са Йоганнеса Лучаковського.

Суддейська праця радника Лучаковського, як його служба військова, була позначена його визначною індивідуальністю і повною незалежністю. Досконалий правник, неперевершений знавець не тільки людських інтересів і конфліктів, для розв'язування яких покликано суд і суддів, але й людської душі і людського химерного серця, він завжди знаходив золоту середину поміж вимогами, нехай і найгострішого, правника і справедливого судді, хоч був водночас твердим і безоглядним для тих, що порушували і право і справедливість. Був таким у суді, був і поза судом, на кожній ділянці життя, приватній і громадській, у відношенні до чужих і до самого себе.

Мав при цьому велике почуття гумору. Про його судові витівки розповідали галицькі судді й адвокати правдиві арабські історії. Ось зберегла пам'ять ім'я Параньки Цюцюри з-під Болехова, яка так і не виходила зі суду. Кожна нагода процесуватися була для неї добра, щоб тільки не втратити контакту зі „світлим судом". Мав її досить також повітовий суддя Лучаковський. І коли Паранька почала процес за барана, пан „сендзя" наказав їй привести „предмет спору" на горішній поверх до судової залі й там обидві сторони мали кликати до решти збаранілого барана до себе, щоб він, баран, сам розв'язав проблему власности, не обтяжуючи нею суду. Проходили без шкоди для нього такі витівки тільки тому, що президент Окружного суду в Стрию, радник цісарського двору Місінський, любив його і його запорожський гумор та й рятував у біді. Минулася йому безкарно і ця історія, якби живцем взята з вертепної інтермедії.

Коли почала творитися Перша Українська Дивізія, Покійний, вже літня людина, з довголітнім найвищим суддейським стажем, станув перед драматичним рішенням: кудою йому йти. Вояк переміг суддю, війна взяла верх над судом. Поручник Лучаковський допомагає організувати цю нову українську військову формацію і сам маршує в її перших рядах. Воєнне щастя не покинуло його і на цих нових, як же трудних і як же трагічних, полях бою. Чудом, а може краще сказати з чудовою бравурою він перебивається крізь ворожі застави брідського кітла й далі воює на передових позиціях аж до кінця війни. Попавши в полон альянтів, поручник Лучаковський повторив історію з-перед рівно 30 років, коли як австрійський вояк втік з полону і вернувся скоро до своїх. Щастя не зрадило йому і цим разом. Але війна закінчилася на добре і він замість на новий фронт, пішов на таборові гаразди до діпівського табору. А з нього в далеку Австралію. Звідси, шість років тому, в ще дальшу, цим разом вже в оконечну дорогу, яка веде кожного вояка, з більшим чи меншим щастям, на вічну й оконечну варту коло Господнього престолу.

З правдивим жалем згадую бл. п. радника Лучаковського, хоч не для спізненого жалю за ним пишу ці рядки. Згадую його прикмети, так різко підкреслені фактами з його життя, для пам'яти тих, які в ранній чи пізній майбутності шукатимуть зразків відданого життя для батьківщини й вірної служби для неї чи то в тозі розважного судді, чи в шинелі фронтового ,готового на все, вояка. Не знайти кращого прикладу на обидві ці служби від того, що його нам залишив бл. п. Гриць Лучаковський.

„Гриць був вояком від уродження. Якби був жив у середновіччю, був би напевно ходив у хрестоносні походи. Як би був жив у козацьких часах, був би ймовірно штурмував з байдаків Стамбул". Додаймо до цих вірних слів, вийнятих з листа його племінника, інж. Богд. Лучаковського, ще наше переконання, що участь Покійного в УГА і в І Д УНА та його віддана праця судді в умовах окупації, не менше подвигів хрестоносців, чи одчайдушних козацьких подвигів, заслуговує на добру й довгу пам'ять про нього й на повторення тими, що, дбалі за добро свого народу, готові будуть, як він добровільно заміняти вигідний фотель судді найвищого суду, на немащений віз чи марші піхотинця. І то після своєї п'ятдесятки!

● **У Веллі Фордж, Па.,** закінчилося дженборі, в якому взяло участь 52,000 бой-скавтів. Під час церемонії запалювання свічок скавти відновили своє приречення працювати для приязни і братерства між народами світу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Гейвен, Конн.

65-річчя О. Козловського.

22 червня ц. р. Українська Православна Громада влаштувала ювілейне свято для вшанування заслуженого українського діяча, б. сотника армії УНР Олексія Александровича Козловського з нагоди 65-річчя його народин. На свято прибули майже всі чільні громадяни Ню Гейвену та представники поодиноких організацій. Про життя і діяльність Ювілята реферував інж. В. Омельченко.

Ювілят народився в селі Ісаківцях (над Збручем) на Поділлі. Закінчив в Кам'янці духовну семінарію і юридичний факультет в Києві. Ще в семінарії брав активну участь в громадському житті, освідомлював національно українських громадян та перепроваджував нелеґально через Збруч українську літературу зі Львова.

Від 1917 р. брав активну участь в організації українських військових частин та відокремленні їх від москалів. В армії УНР сотник Олексій Козловський виконував різні обов'язки: був старшиною для особливих доручень, нач. оперативного відділу та у воєнних судах виступав в ролі прокуратора. Користувався довір'ям командного складу. Серед старшин і козаків був популярний як незломний борець за волю України.

1920 р. доля закинула його до польських таборів. Він не міг знести бездільности і вже від 1922 р. був на посаді секретаря Української Господарської Академії в Подєбрадах (Чехословаччина).

В Академії Ювілят брав активну участь в житті студентів і всебічно їм допомагав. Деяких захоронив від депортації, маючи добрі зв'язки в місцевих поліційних урядах.

1944 р. був заарештований і попав до рук найбільшого німецького ката Вірзінґа. Обвинувачували його німці в приналежності до української націоналістичної організації та в поширенні політичної літератури проти гітлерівського режиму. Довший час Ювілят перебував у в'язниці, пережив всі німецькі тортури і тільки чудом врятувався від смерти.

В 1951 р. прибув до Ню Гейвену і від того часу брав активну участь в житті нашої громади. Був довший час головою Української Православної Громади та очолював місцевий Відділ УККА. За свою скромність і жертвенну працю Ювілят здобув серед нашої громади популярність і признання.

На святі з гратуляціями від організацій виступали: мґр О. Микитей та д-р Миколаєвич. Особливо щиросердечні гратуляції висловив голова Стейтової Організації та Філії УККА, на стейт Коннектикат д-р В. Небелюк. Він бажав Ювілятові сил, здоров'я і витривалости для дальшої праці на користь громади й української нації.

Д-р К. Матвієнко.

Дітройт, Міш.

Закінчення школи гри на фортепіяні п. Ірини Решетилович.

15 червня був днем успіхів 15-тьох учнів школи гри на фортепіяні п. Ірини Решетилович, яка від 4-ох років є членом Національної Ліґи Вчителів Гри на Фортепіяні та включає своїх учнів до річних іспитів, що їх переводить делеґований згаданою Ліґою екзамінатор. В цьому році переводив іспити д-р Клифф Гаррісон, професор університетів Америки та колишній професор музичної консерваторії в Парижі. До іспиту зголосилися: Варвара Вардиґа, Ірина Варнич, Галина Богданович, Ірина Винник, Евгенія Євич, Любомира Жук, Оксана Кавка, Ленс Лафтус, М. і Д. Новаковські, Карсліна Пухальська, Григорій Рей, Лідія С. Смаль, Олександра Сявавко і Богдан Федорович. Відповідно до вимог Ліґи в програму іспитованих учнів входили твори старо- і ново-клясиків, романтиків та модерністів. Під час іспитів 12 учнів представило по десять опанованих з пам'яті композицій, а 3 по шість таких композицій. В програму іспитів включено також твори українських композиторів, а саме: Варвінського, Лисенка і Фоменка. Всі іспитовані учні одержали найвищі оцінки в „Ситівайд Сиркел Рейтінґ" (91-97%), що дає право брати участь в змаганнях в дворічнім Фестивалі для фортепіянових рекордів на 1958 р. та виступати у місцевих та окружних музичних імпрезах. Зазначити слід, що у згаданім Фестивалі були нагороджені золотою медалею 1-ої кляси на 1957 р. всі 4 зголошені учениці п. Ірини Решетилович, а саме: Варвара Вардиґа, Галина Богданович, Евгенія Євич і Йоланта Левандович. Наша піяністка п. Ірина Решетилович, за свою успішну працю, є зачислена в почесні члени Ліґи, а цього року екзамінатор д-р Клифф Ґаррісон висказав письменно п. І. Решетилович признання за технічну підготовку учнів та високі цінности музичної інтерпретації поданої нею учням. В тиждень по іспитах 23 червня 1957 р., відбувся в залі Міжнародного Інституту в Дітройті річний попис учнів п. І. Решетилович, на якому учні одержали свідоцтва і відзнаки Ліґи. Успіх школи п. Ірини Решетилович є самозрозумілі, коли возьметься до уваги її високу фахову підготовку під керівництвом таких майстрів як Еґон Патрі та Йосиф Турчинський, а також її 30-літній досвід дипломованої учительки музики. За свою віддану працю в краю, на еміґрації та в ЗДА, п. І. Решетилович находить вдячність батьків і учнів та признання фахівців у музичній ділянці.

О. М.

● **Президент Айзенгавер** вислав побажання до генерала Франка в Еспанії з приводу еспанського національного свята.

Хроніка українського життя

У Франції

СПОГАДИ УКРАЇНСЬКОГО МАЛЯРА У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Під наголовком „Україна моїх блакитних днів" появилася французькою мовою книга спогадів нашого мистця Олекси Грищенка. Є це спогади з дитинства, проведеного в родині нащадків чумацького роду Чернігівщини.

Книгу видало в чудовому оформленні видавництво „Ля Кольомб", і вона вже знаходить відгук у французькій пресі. „Ле Дерньор Нувель д'Альзас" гордиться, що Страсбурґ може похвалитися образами нашого мистця в своєму музеї. Підкреслює часопис, що в книзі О. Грищенка можна побачити Україну без колхозів, Україну „в інтимному пляні", як її бачив великий маляр.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО УЧЕНОГО — У ФРАНЦІЇ

Французький Національний Центр Наукових Дослідів дав недавно відзначення українській історичній науці, асигнуючи 200,000 франків на друк історіософічної праці професора Олександра Шульгина „Історія й життя (Закони, припадок і людська воля")", яка найближчими місяцями появиться у видавництві Марсель Рів'єр у Парижі.

В Канаді

ЧЕРГОВИЙ УСПІХ О. ГОШУЛЯКА

14 квітня ц. р. відбувся у церкві „Голі Трініті" в Торонті великий концерт церковної музики з виконанням творів композиторів Моцарта і Гайдна. У концерті брали участь: великий хор з оперної школи, симфонічна оркестра та солісти, а між ними відомий наш співак Осип Гошуляк. Численно зібрана публіка грімкими оплесками нагородила надзвичайно успішний виступ нашого співака, який співав басову партію. Концертом диригував Ніколяс Гольдшмідт.

МОЛОДИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЗДОБУВ ЗОЛОТУ МЕДАЛЮ

У третьому музичному фестивалі, що його зорганізував Клюб Кінсмен в Корнвал у квітні 1957 року, взяв участь молодий українець — Михайло Новицький і здобув золоту медалю за гру на акордеоні.

Малий 9-річний Михась є пильним учнем 4-ої кляси та радо слухає, як батько (член ЛВУ) читає йому казочки з „Веселки" і співає українських пісень. При вирізненні Михася професор Торонтонської консерваторії запитав його, чи не італієць він. Михась гордо відповів: „Ні, я українець".

Лекції гри на акордеоні бере наш „молодий артист" у школі п. Г. Лего і багато їм посвячує часу.

Ню Йорк готовиться до відзначення 10-ліття прибуття нової іміґрації до ЗДА

З ініціятиви ОУА „Самопоміч" розпочато в Ню Йорку підготовку для відзначення 10-тої річниці прибуття нової української іміґрації до ЗДА та 10-ти річчя заснування ОУА „Самопоміч".

Ювілейний комітет складатиметься з Почесного і Ділового Комітету. До Почесного будуть запрошені представники центральних установ; до Ділового Комітету увійшли: Ю. Ревай — голова, М. Лисогір та М. Ценко — містоголови, О. Гладишовський та М. Утриско — секретарі. І. Василишин та В. Захарчук — заст. секретарів і 23 члени, з котрих зложено слідуючі комісії: І. Фінансова: Р. Раковський — голова і члени Бехметюк, Червоняк, Бакович, Фостякова і Ластовецька. ІІ. Програмово - імпрезова комісія: М. Шахнович — голова, члени — Чопик, Лисогір, Приходько, Шепаровичева і Федишинова. ІІІ. Інформаційно - пропаґандивна — О. Соколишин — голова, члени — Барткова, Ластовецька, Василишин, Захарчук, Вишиваний, Красноніс, Вереш і Клєцір. IV. Редакційна Комісія — В. Мудрий і П. Сагайдачний, які мають зредаґувати Ювілейний Альманах.

Намічено улаштувати імпрези 30 листопада та 1-го грудня б. р. Прохається всі організації в Ню Йорку здержатися від імпрез в той час. Для звеличання Ювілейного Року запроєктовано зладити окребу відзнаку - жетон.

Подробиці про Ювілей і сполучені з тим імпрези будуть у свій час подані в нашій щоденній пресі в ЗДА та нашому журналі „Новий Світ".

Д-р О. Соколишин.

Зміна годин і днів у радіоавдиціях АБН у вільному Китаю

Місія Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН) у Вільному Китаю розпочала з днем 6 липня 1957 р. радіопередачі призначені для населення Сибіру, в'язнів большевицьких концентраційних таборів азійської частини СССР і для совєтських місій на китайському континенті.

Радіопередачі будуть передавані радіостанцією „Голос Справедливости" з Вільного Китаю в такому порядку:

середа і субота: 13.00 — 13.10, 15.00 — 15.10, 16.50 — 17.00; четвер і неділя: 22.50 — 23.00 год., за часом Ґрініч.

Розложення хвиль: в усіх вищеподаних годинах на хвилях 202.7 метра; (1480 клц), 50.04 м. (5995 клц), і 41.1 м (7300 клц.); в годинах 15.00 — 15.10 і 16.50 — 17.00 додатково, крім попередних хвиль, теж на хвилях 365.9 м. (820 клц) і 236.2 м. (1270 клц).

Радіопередачі на коротких хвилях 41.1 м. можна слухати в Австралії, Европі, ЗДА і Канаді.

Місія АБН у Вільному Китаю просить присилати відгуки відносно почутих радіопередач на її адресу в таких мовах: українській, англійській, німецькій, французькій і російській.

Просимо ласкаво слати всі листи на нижчеподану (а не провізоричну, давніше подану адресу).

Адреса Місії:

A.B.N. MISSION
Wen Chuan Rd 102-6
Sin pei tou, Taipei
Taiwan (Formosa) CHINA

Тайпей, дня 3 липня 1957.
Місія АБН у Вільному Китаю.

Викрито „фарму" наркотику в Питсбурґу

Питсбурґ (к). — Недавно федеральні власті викрили й негайно знищили до тла — два акри жахливого наркотику, так зв. меридіяни, що вже пристигав був на пні, всього на дві милі від середини цього міста... Іде гостре слідство, хто засіяв на цьому незабудованому клаптикові землі це зілля злочину. Як подає місцева преса, вартість „накритого" в час наркотичного буряну виносить чверть мільйона долярів. Це є одне з більших відкрить кримінальної культивації цього наркотику, занотованих востаннє в цій країні.

Вісім днів тривали розшуки в Питсбурґу й околиці — цілого загону спеціялістів цього діла. Негайно після віднайдення — ізольовано цілу площу від решти „світу", як теж розпочато обшук в найближчій околиці за власниками тієї грізної „фарми". Чергового дня федеральні власті зарядили основне знищення буряну, при помочі вогню і хемікалій. До цього часу відділ поліції з т. зв. лісного департаменту пильнував, щоб ніхто посторонній не зайшов туди, звідки дорога провадить просто в тюрму...

Кілька зерен тієї буйної, темної зеленої „хопти", що не потребує ані спеціяльного догляду, ні доброї землі — знайдених у руках посторонньої особи — зробило б її нещасливою на все життя, — інформує федеральний аґент. Клопотам і допитам не було б кінця. До одного звичайного мішка можна б назбирати цього буряну на вартість десяти тисяч долярів. Але ледви чи знайшовся б „аматор" на таке діло, додає місцевий американський часопис. За яких два-три тижні ця віднайдена меридіяна була б зовсім готова до „жнив".

В тому самому часі, теж на терені цього міста, віднайдено ще одне місце з буряном меридіяни, загальної вартости наркотику на три тисячі долярів. Замітне, що обидві ці „плянтації" лежали близько залізничого шляху, на міських неужитках.

Англія пропонує „конкретизувати" висліди конференції роззброєння

Лондон. — Англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд звернувся з пропозицією до СССР, щоб Лондонська конференція роззброєння покликала до життя окремі „ділові комісії" для розроблення і деталізування тих принципів, щодо яких західні держави, репрезентовані на конференції, і СССР ділійшли вже до порозуміння. Він навів при цьому конкретно такі справи: чисельне зменшення існуючих збройних сил, виготовлення контрольно-інспекційної системи у зв'язку з тимчасовим припиненням експериментальних ядрових вибухів, виготовлення контрольної системи для внеможливлення несподіваної атаки та плян і контрольна система в справі обмеження продукції звичайної зброї. Валерія Зорія, який на початку цього місяця назвав „втратою часу" всякі наради фахівців, тепер заявив, що англійська пропозиція „буде дбайливо перестудійована". До англійського становища прихилились Франція і Канада. Вони є за приспішення „ясності" ситуації на Лондонській конференції. Американський делегат Геролд Стассен заявив, що ще яких три-чотири тижні потрібні для з'ясовування пропозиції американського проєкту, бо кожну його подробицю треба узгіднювати з усіми членами НАТО. На найкращому випадку Лондонська конференція тривала б ще два-три місяці.

Японські студенти керовані комуністами

Токіо. — Державні кола в Японії стривожені фактом, що за останніх півтори року раз-у-раз відбуваються великі студентські демонстрації з виразним антиурядовим і антизахідним вістрям. Так було з бурхливими вуличними демонстраціями проти англійських і американських (але не совєтських!) атомових вибухів, проти виорендування теренів для американських військових цілей, проти американської військової бази в Окінаві і проти Америки у зв'язку з убивством японки вояком Джірардом. Існують познаки, що студенти можуть стати в Японії такою революційною силою, як вони стали в різних країнах Південної Америки. Всіх студентів є в Японії кругло 680.000 в 499 високих школах. Із них 270.000 студентів є зорганізованими у 250 т. званій Всеяпонській федерації автономних студентських організацій. В офіційному виданні тієї організації закликалось недавно японських студентів „бути готовими до спеціяльних місій, коли надійде час для демократичної революції". Президентом тієї організації є студент університету в Токіо Масаоні Онодера, який студіює китайську літературу. Хоч він цьому заперечує, проте японська поліція рішуче твердить, що його організація стоїть під впливами і тихою кермою комуністів. На доказ вказується на стосування провокаційної тактики у відношенні до поліції, недопущення чотирьох мадярських студентів-втікачів до виголошення ними доповіді в університеті про події на Мадярщині, тісний організаційний зв'язок з Міжнародною унією студентів у чеській Празі, врешті зголошення 500 японських студентів на виїзд до Москви на комуністичний фестиваль молоді, за гроші від совєтської амбасади в Токіо.

Англійські соціялісти заповідають націоналізацію промислу

Лондон. — Провід англійської Партії праці оприлюднив два документи, в яких один заповідає — на випадок приходу тієї партії до влади — нову націоналізацію стального промислу і вантажного транспорту, а другий — подає вислід студій над знаціоналізованими ділянками англійського господарства. Коли Партія праці була в Англії при владі, то вона перевела націоналізацію вугільного і нафтового промислу, електрівень, залізничих шляхів, цивільного летунства, сталі і вантажного транспорту на дальші віддалі. Консервативний уряд, вернувшись до влади, привернув приватне власництво в стальному промислі і вантажному транспорті. Англійські соціялісти задумують зробити з справи державної чи приватної господарки головну проблему у виборчій кампанії, яка прийде в найближчому році. Вони закидають урядові, що той скасував державну господарку в стальному промислі виключно задля хорошення інтересів великих промисловців-власників, а не в інтересі народу. Соціялісти твердять, що знаціоналізовані ділянки оплачуються і виправдують правильність переведеної націоналізації. Вони заповідають „справедливе відшкодування" власникам та залишення по фабриках дотеперішніх фахових керівників.

В глибокому жалю і смутку повідомляємо, що, дня 16-го липня 1957 р. згинув трагічною смертю
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ БРАТ І ВУЙКО
✝
ІВАН БЕДРИЛО
народжений 27-го жовтня 1906 р.
ПОХОРОН відбувся в суботу 20-го липня 1957 р.
Горем прибиті
сестра МАРІЯ ЧАЙКОВСЬКА з дітьми

Ділимося сумною вісткою, що осінню минулого року помер на удар серця на скитанні в Европі
НАШ ДОРОГИЙ БРАТ І ДЯДЬКО
✝
д-р Володимир ЛУЖЕЦЬКИЙ
бувший адвокат в Стрию.
Покійний, крім сестер і дальшої Родини, осиротив дружину й сина.
В. Н. П!
Корнелія ЛУЖЕЦЬКА-КУЗЬМАК — сестра
Мирослава ПЕТРИШАК з чоловіком Тадеєм і сином Орестом
Володимира НАГОРНЯК з чоловіком Олександром і донькою Мирославою — сестрінки

ВСЯЧИНА

ПРИЛАД ВИВЧАТИ БУДОВУ ХМАР

В Англії розроблено новий електричний прилад вивчати формування, будову і густоту хмар. Цей автоматичний апарат, встановлений на літаку, бере зразки навколишньої атмосфери і вимірює найменші частинки вологи, з яких складаються хмари. Матеріяли цих спостережень дають змогу визначити структуру і типи хмарявих утворень на різних висотах і при різних атмосферних умовах. Це має важливе значення для метеорологів та авіоконструкторів.

Прилад діє на основі використання дуже чувливого фотоелементу. Він реагує на світло, відбите кожною краплиною вологи, поки вона проходить через апарат, підраховуючи кількість таких краплин і вимірюючи їх розміри. Лічильний пристрій приладу працює так швидко, щоб не допустити помилки, яка може статися внаслідок конденсації вологи в краплинах, випаровування чи об'єднання їх у великі краплі в турбулентних повітр.

НОВИЙ ПРИСТРІЙ — ВІДЕОФОН

Учені техніки ряду країн останнім часом працюють над проблемою перетворення телефону у відеофон, т. є. над поєднанням телефонічного зв'язку з телевізією. У цій справі вже досягнуто певних результатів. Фірма „Белл телефон лабораторіс" (ЗДА) розробила експериментальну телефонічну апаратуру з телевізійною передачею зображення.

Відповідна апаратура встановлена на кожному кінці лінії зв'язку складається з телевізійної камери, приймальної трубки з невеликим екраном і звичайного телефонічного апарата. Розмір зображення — від 25x37 до 50x75 міліметрів; воно розглядається на віддалі близько 75 сантиметрів. Чорно-білі кадри передаються щодві секунди. Відеосигнали передаються звичайними телефонічними лініями, при чому в апаратурі передбачена можливість виключити відеоканал за допомогою спеціяльного гудзика, встановленого на протилежних кінцях лінії.

ВОВКИ НА УКРАЇНІ

Вовки бувають ясносірі — тундрові, сірувато-рудого кольору — пустельні й темносірі — лісові та степові, що водяться на Україні. Важко відрізнити вовка від собаки-вівчарки. Тільки розміром вовк більший за свого родича. Вага його досягає 80 кілограмів.

Живуть вовки парами. Вовчиця у квітні приводить від 5 до 14 головастих вовченят. Вовки завжди розташовуються з своїм виводком поблизу водоймища, щоб звірята могли пити воду досхочу, а коли вода зникає, вовчиця обережно переносить їх в інше місце.

Багато клопоту завдають вовченята своїм батькам у липні, коли вони вже стануть на ноги і виростуть завбільшки з собаку середнього розміру. В цей час звірі стають ненажерливими і вимагають багато їжі. Близько 20 фунтів на добу повинен здобути вовк для себе і своїх дітей! Отже, можна уявити собі величезну шкоду, якої завдають вовки господарям. З осени молоді вовки — вже справжні хижаки — разом з батьками починають виходити на полювання. До вовків приєднуються і торішні вовки — „переярки". Вони винищують коней, лошат, корів, ягнят, свиней, козуль, кіз, лисиць, зайців, навіть собак.

Влітку і взимку не припиняється боротьба з вовками. Їх стріляють з літаків, у степах наздоганяють на аеросанях, отруюють, ловлять капканами, влаштовують облави.

Найбільш ефективним є полювання на вовків з допомогою червоних прапорців, прикріплених до шнура. Прапорцями „обкладають" ту частину лісу, де є вовки. „Обкладені" хижаки нізащо не вийдуть за прапорці: їх лякає червоний колір, і, шукаючи виходу, вовки потрапляють у „прохід" між прапорцями, навмисне залишений мисливцями. Тут на них і стріляють.

✝

Посмертна Згадка

КАТЕРИНА УСТИМЕНКО, членка УНСоюзу, Відд. 20 „Згода", в Гемтремку, Міш., померла 22-го червня 1957 р. на 42-му році життя. Покійна походила з села Шишак, Полтава, Вел. Україна. Покинула в смутку чоловіка Івана, 3 доньки Лідку, Марію та Галину, одну сестру та батьків. Похорон відбувся 25-го червня ц. р., з церкви св. Андрія, при участі Родини, Членів і Знайомих на цвинтар Evergreen, Detroit. — В. Ї. П!
А. Трипп, секр.

ТАРЗАН, ч. 3902. Народжується плян.

Надійшла хвилина! — заявив Тарзан. — Завтра на світанку атакуємо! Боло противився: — Але ж цього саме вона хоче.

— Королева виставить проти нас своїх бойових слонів... нас знищать!

— Саме цього хочемо та-кож і ми, — сказав спокійно Тарзан. — Укріплення — неприступні; єдина для нас можливість змірятися з її силами у відкритому полі... А тепер слухайте...